

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXVI. Certum est, in extrema necessitate unicuique præceptam
esse eleëmosynam de superfluis ad vitam, tametsi necessariis ad statûs
splendorem, seu decentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

& ut in pluribus sunt futuri (prout S. Thomas loquitur) sed non posse hoc facere cum neglectu pauperum, sive cum neglectu providendi sibi in sæculum venturum. Cùm factum sit solum providere corpori pro vita presenti, & negligere provisionem animæ pro vita venturi sæculi. Quem in finem oportet 1°. sic corporales opes dispertere in terris, ut spirituales opes per manus pauperum transportatæ recondantur in cælis. Quidquid itaque, excepto victu mediocri, & vestitu rationabili, superfuerit, non luxuriæ, non vanæ sollicitudini reservetur (hoc enim esset de crastino cogitare, quod Dominus prohibet) sed in thesauro cælesti per eleemosynam pauperum reponatur, ait Augustinus ferm. 277. aliàs 219. de temp. 2°. oportet meminisse angelicorum verborum S. Thomæ q. 33. a. 5. ad 2. *Bona temporalia, quæ homini divinitus conferuntur, ejus quidem sunt quantum ad proprietatem; sed quantum ad usum, non solum debent esse ejus, sed etiam aliorum, qui eis sustentari possunt, ex eo quod ei superfluis ad vitium mediocrem, & vestitum rationabilem.* Et idè ad sapientem repartitionem, 3°. meminisse oportet mediocritatis & moderationis in usu vitæ præsentis, prout supra dixi, & benè explicat S. Gregorius Nyssenus orat. 1. de pauperib. amand. dicens: „ Usui vitæ
 „ modum imponite: ne omnia vestra existimate: fit pars etiam pauperum, & amicorum Dei. Illius enim verè sunt omnia, quem
 „ habemus patrem; nos autem fratres sumus.
 „ Quapropter ut genere conjunctos, ac fratres, melius quidem & justius erat æquis partibus cernere hæreditatem: verum quando
 „ id factum non est, sed unus aut alter plus
 „ intervertit; reliqui partem unam saltem accipiant. Quòd si quis universam vult hæreditatem avertere, & sextam, aut quintam parte fratres excludere, ille frater non
 „ est, sed acerbis tyrannus, immitis, barbarus; imò verò inexplebilis fera... vel potius ipsis etiam feris sævior & agrestior. Si
 „ quidem & lupus ad devorandum prædam
 „ lupum sibi socium adjungit; & canes multi nonnunquam simul idem dilaniant corpus.
 „ At iste divitiarum suarum nullum ejusdem generis hominem participem facit. Modè
 „ rata mensa sufficit tibi. Ne te in illud luxuriæ pelagus demittas, ut convivia omnigenere ciborum instructa velis. Utere igitur; ne abutaris. Sic enim Paulus etiam edocuit 1. Cor. 7. Qui utuntur hoc mundo, tamquam non utantur. Si sic feceris, facile
 „ invenes, ut & disperteris ac des pauperibus, „ & probabiliter futuris provideas casibus. 4°. denique oportet meminisse divites ejus quod scriptum est Matth. 5. *miseriordes... misericordiam consequentur.* Cùm ergo Dei misericordiâ omnes vehementer indigeamus, misericordiis pauperum eam nobis conciliare debemus. Cùm etiam omnes peccaveri-

mus, eleemosynis peccata nostra nos oportet redimere, uti suadetur Daniel. 6.

CAPUT XXVI.

Certum est, in extrema necessitate unicuique præceptam esse eleemosynam de superfluis ad vitam, tamen necessariis ad status splendorem, seu decentiam.

Quia in ejusmodi necessitate, amoris ordo postulat, ut plus diligamus vitam proximi, quàm splendorem ac decentiam status nostri: cùm vitam proximi, utpote præstantiorem, superiorisque ordinis, magis æstimare debeamus, eique per consequens postponere status nostri splendorem, patique ipsius jacturam, ne proximis vitæ jacturam patiat. Unde tunc maxime procedit, quod 1. Joan. 3. scriptum est. *Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* Quodque Gregorius Magnus homil. 20. in Evang. ait: *Minus proximum amare convincitur, qui non cum eo in necessitate illius etiam ea quæ sibi sunt necessaria partitur.* Enimverò qui succurrere perituro potest, si non succurrerit, occidit. Lactantius l. 6. divinar. Instit. c. 11. *Et quisquis pascendo hominem servare poterat, si non pavisti, occidisti.* cap. pascè distinct. 86. ex Ambrosio, licet Ambrosii non sit, sed Anselmi l. 13. c. 28. Unde Eccli. 34. *Panis egentium, vita pauperum est: qui defraudat illum, homo sanguinis est.*

Nec contrarius est S. Thomas q. 32. a. 263. 6. cùm dicit, quòd *inordinatum esset, si aliquis tantum sibi de bonis propriis subtraheret, ne aliis largiretur, quòd de residuo non posset vitam transigere convenienter, secundum proprium statum, & negotia occurrentia.* Nullus enim inconvenienter vivere debet. Nam ibidem tres excipit casus: quorum tertius est, quando occurreret extrema necessitas alicujus privatæ personæ, vel etiam aliqua magna necessitas Reipubl. Unde in 4. dist. 15. q. 2. a. 1. quaestiu. 4. *Præceptum legis obligat, quòd necessitati extraneorum absoluta (quæ est necessitas vitæ) primò subveniatur, quàm necessitati propria vel propinquorum conditionata; quæ est cùm quis indiget aliquo ad sui status decentem conservationem, ut antè dixit.* Et quomòdò tunc dives negare posset, quandoquidem in tali necessitate constitutus jure posset accipere? Nam ut ibidem ad 2. ait: *Quando alius est in statu extreme necessitatis, efficiuntur ei omnia communia.* Unde etsi per violentiam vel furtum acciperet, non peccaret. Vel ergo tunc dives tenetur dare, nec potest accipientem prohibere, vel dari potest bellum utraque ex parte justum. Si utique in ea necessitate constitutus per vim accipere conetur à divite, & accipientem dives conetur per vim impedire.

Sed difficultas est, an casu quo summa valde notabilis foret necessaria ad salvandam vitam proximi nihil habentis, in latronum manus v. g. dilapsi, qui innocentem crudeliter essent interfectori, nisi summam illam (v. g. octo vel decem millium scutorum Romanorum) vita ipsius redimeretur, dives (cujus divitiarum summam illam longe superarent) ad salvandam vitam ipsius teneretur eam dare; & supposito quod nollet, homo in extremitate illa constitutus, eam ipsi posset furripere?

265 Tamburinus l. 5. in Decalogum c. 1. adductis argumentis pro parte affirmativa, hæc (inquit) mihi probabile faciunt, posse extremè indigentem furripere modo prædicto pretiosa, & consequenter, ex hujus opinionis vi, debere ea divitem elargiri. Sed quia contraria opinio, ut vidimus, probabilis est, ideò poterit dives eam sequi, & illa non tradere. Nec ideò datur bellum justum ex utraque parte absolute, sed ex vi diversarum opinionum probabilium. Quod non esse inconveniens, omnes docemus. Sed fallitur Tamburinus, non docent hoc omnes. Et quid hoc est, nisi conscientias suasque deque vertere, eodemque ex ore frigidum & calidum exsufflare? Sed hæc de re plura to. 1. lib. 11. ubi de opinione probabili. Certè opinioni, quod dives tunc non teneatur, &c. favere non videtur Ambrosius l. 1. offic. c. 30. cum ait: *Grandis est culpa, si tempore periculi, quo proximus rapitur ad mortem, plus apud te pecunia tua valeat, quam vita mori-turi.*

266 Aliud fortè videri posset, si ex illustri statu, datà ejusmodi summam, ad vulgarem quis statum decidere deberet. Quo casu Coninck, Amicus, & alii putant, tanto cum incommodo non obligari. Quia obligatio ista cederet in Reipublicæ detrimentum, cujus communi bono magis expedit illustris itatus plurimorum, quam aliquorum vita privatorum.

267 An probanda sit opinio ista, an improbanda? non est quod operosius tractemus: cum casus tantæ necessitatis, pro qua sublevanda necessaria sit summa tam notabilis, ut ex illustri statu ad vulgarem dejecti quis deberet, adeò rarus sit, ut ferè metaphysicus sit, & rarissimè (si unquam) contingens. Unde nullum, supposità eâ obligatione, Reipubl. detrimentum. Cum enim extrema necessitas vix unquam tam multum requirat ad sui sublevationem, vix unquam, si unquam, contingit, quod ad eam sublevandam dimittere oporteat statum illustrem.

CAPUT XXVII.

In gravi necessitate, tamen illicitum sit alienum invito domino furripere; dives tamen tenetur sub mortali proximo succurrere, etiam diminuendo aliquid de splendore status

sui, si necesse sit; dummodo decentia status per hoc enormiter non laedatur.

Sic docent Major, Medina, Corduba, Bannes, Sylvius, & alii communiùs contra Dianam. Et prima pars quidem in dubium revocari non potest, cum propositio ista: *Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi, sit trigesima-sexta ex damnatis ab Innocentio XI.*

269 Secunda pars, quod utique dives teneatur proximo succurrere in gravi necessitate, constat ex Scripturis & Patribus c. 23. & 24. allegatis. Nec enim de extrema dumtaxat necessitate loquuntur (utpote rarà) sed etiam de gravi, & frequenti. Recolantur Augustini verba ex tr. 5. in 1. Joan. 3. *Esurit (inquit) frater tuus, in necessitate positus est (non addit extremam) ... à crediore angustatur, &c. Quid ad me pertinet, fortè dicit. ... Si hoc tibi responderis cor tuum, dilectio Patris non in te manet.* Matth. quoque 25. damnandi dicuntur, qui cibum non dederint esurienti, nec potum sitienti, &c. Atqui esuries, sitis, nuditas, creditoris molestia, &c. mortis periculum rarè habent annexum.

Tertia pars, quod dives ad id teneatur, etiam cum aliqua diminutione splendoris sui status, probatur 1º. quia unusquisque tenetur diligere proximum sicut seipsum; adeoque ipsi facere, quod sibi rationabiliter vellet fieri in pari necessitate. Quis autem non vellet sibi in tali necessitate succurri, etiam cum diminutione aliqua splendoris ex parte succurrentis? Quis (inquam) non vellet se à molestia longè majore liberari, cum aliqua, sed minore, molestia liberantis?

2º. id vehementer insinuant sacra Elo- 271 quia suprà laudata ex Luc. 3. & 1. Joan. 3. sicut & verba ista Ambrosii l. 1. offic. c. 30. *Grandis culpa, si sciente te fidelis egeat, si scias eum sine sumptu esse, fame laborare, arumnam perpeti (qui præsertim egere erubescat) si in causam ceciderit, aut captivitas suorum, aut calumnia, & non adjuves; si sit in carcere, & pœnis, & supplicii propter debitum aliquid justus excrucietur.* Istis namque verbis non extrema, sed gravis necessitas describitur.

Non sum nescius, sanctum Thomam 2. 272 2. q. 32. a. 5. duos tantum casus assignare, quibus eleemosyna sub obligatione est, scilicet cum extrema est necessitas, & cum habetur superfluum. Sed ut suprà cap. 23. dixi, in responsione ad 3. perspicuè ostendit sub extrema se grandem comprehendere.

CAPUT XXVIII.

In communi pauperum necessitate danda est de superfluis ad decentiam status eleemosyna;